

05

A

405

DISPUTATIO DECIMA

*Problematum ac Controversiarum
Physicarum Generalium.*

De

**QUALITATIS NE-
CESSITATE IN CORPORE
NATURALI.**

Quam

Movente ac promovente Deo,
vero Servatore

PRÆSIDE

M. ZACHARIA FLOT-

VVEDELIO Brunsvigâ-Saxone.

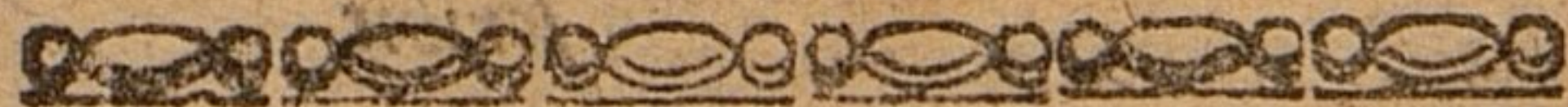
In florentissimâ Academia Leucorea

Publicè ventilandam exhibet

DETHMARS BUSMANNUS

Cellâ Saxo

*Ad diem 2. Decembris in veteri Collegiö, horis
antemeridianis.*

WITTEBERGÆ

Exscripta typis Iohannis Matthæi,

ANNO M. DC. XV.

VIRIS

*Reverendâ dignitate, eruditione, omniumq[ue]
virtutis generum integritate & gravi-
tate conspicuis*

Dn. JOHANNI ARNDT Cellensium
Ecclesiæ Pastori fidelissimo & dignissimo, to-
tiusque Ducatus Lunæburgiaci Superin-
tendenti vigilantissimo.

Dno. M. JOHANNI TIMMIO Illustris-
simorum Ducum Brunsvicensium ac Lu-
næburgensium Concionatori
aulico.

05 A 405

Dno. Francisco Busmanno

P. S. C.

Dno. Georgio Gronhagen

Dno. Guilielmo Storchio

Ejusdem Ecclesiæ Cellensium
Diaconis fidelissimis.

*Dominis ἐυεργέταις ac promot oribus suis, singulari animi
observantia colendis ac prosequendis, hanc talem,
qualem συζήτησιν physicam in-
scribit*

Respondens.

περὶ οὐσίας.

Non inconvenienter vulgò dici solet, quòd *omne bonum sui sit communicativum*. Etenim cum constet, finem & bonum convertibilia esse, ita ut quicquid suum certum & determinatum habet finem, illud etiam bonitatis rationem ex necessitate agnoscat, atque vicissim: Quodcunque bonum est, vel bonitatem aliquam ob suam essentiam præsuppositam possidet, illud ipsum quoq; finem aliquè agnoscat, cujus obtinendi atq; impetrandi gratiâ intendatur; Rectè progredi jam censebimur, si post super enucleatam *Quantitatem & Finitudinè*, paulatim ad operationes corporis naturalis accedamus. Quid n. nobis corpus utilitatis afferret, si maximè constans *Quantò & finitò* haberetur, nihil autem efficacix vel operationis ex sese emittere posset: cum tamen nullum corpus *ὅσῳ* dari queat & debeat ex naturâ hac constituta, quod non effectum aliquem laudabilem post se relinquat. Unde constat, ordinem in hisce *affectionibus internis* (ut sunt *Quantum, Finitum, Quale, Mobile*) partim *actualibus*, quemadmodum se habent tria priora, partim *potentialibus* seu cum *dividuis* junctis, quomodo *Motus* tantum constituitur: rectissimè à nobis esse conformatum. Quia enim ea, quæ sunt priora, universaliora, & in actu, seu propter completum in suo genere habentur actum, jure præponuntur illi, quod imperfectionem quandam includit, adeoque reliqua

Quantitas & Finitas corpus naturale tantum in suis circumscriptis terminis conservant & detinent; Qualitas autem præsuppositâ forma in verius progreditur in operationibus & efficacis producendis. Omne corpus est quidem Quantum, Finitum & Quale

actu; non liqua ex necessariò quodam præsupponit: sequitur
autem mo- *Quantitatem, Finitudinem, & Qualitatem* priore locò
tui semper explananda esse, ultimumque attribuendum ipsi *Mo-*
est subiectū *tui.* Quamvis etiam certum sit, *Quantitatem* prægres-
actualiter sâ Disputatione unâ cum *Finitate* visam, eamque ut de-
intellecto. terminatam, & cuique corpori naturali propriam, con-
junctionem materiæ & formæ simul efflagitare: Inte-
rim tamen negari nequit, de originariâ & fundamenta-
li ratione si loquamur, illam in indeterminatione & fu-
Affectiones sâ acceptione pensatam, *Materiæ* acceptam referri:
corporis na- non secus ac *Qualitas* jam exponenda, ex origine pro-
turalis ori- venit à *Forinâ*, ita tamen ut pro peculiari effectione ac-
untur ex proprietate corporis naturalis habita, à totò corpore
junctione profluere rectissimè statuatur. Quia autem jam extra
duarum es- *ἀμφοτέρων* habetur raturam, *materiam* naturâ *Forma*
sentialium priorem esse: indubitatum quoque manebit, prius hîc
partiū ma- de *Quantitate*, ratione originis primæ *materiam* agno-
teriae nim. scente, quàm de *Qualitate*, *formam* in fundamentò
& formæ: licet quoad primo præsupponente, tractandum agendumve esse.
originem Præsertim cum *partim* magis absoluta, ut est *Quantitas*
πρώτως a- *tas*, cum necessariâ insequente *Finitate*, sint præsuppo-
gnoscat vel nenda, *partim* ob principium naturale *ἀπλῶς* primum,
materiam, quale est *Materia*, doctrinam & causarum & *Princi-*
vel πρώτως priorum generalem citius. *Quantitas* illa insequatur.
formam. Post *quantitatem* autem *naturæ & doctrinæ* (cùm, nisi
præsupponatur explicata *Quantitas*, *Qualitas* rectè
non percipiatur, nî velis dicere, consequens rectè &
sufficienter intelligi, sine accuratâ antecedentis co-
gnitione) sequitur *Qualitas*, quam pro ratione instituti
sequentibus, cum *Deo*, planiorem reddere conabi-
mur.

Problema Unum.

An Qualitas pro peculiari corporis naturalis proprietate sit agnoscenda, & quid ea sit?

Quemadmodum Theologus, ex fundamentō imo demonstraturus veritatem rerum mysticarum & revelatarum, primum fontem veteris foederis diligentissimè & accuratissimè, pensitatis scilicet post Dei termaximi ardentem veramq; in vocationem omnibus textuum sacrorum antecedentibus & subsequētib; attendit, ne forsan necessariam observationem in unō vel altero elegante vocabulo defosam negligenter omitterat, sicq; ansam vel errori vel ignorantiae ulterio-
Obj. i. cuius sensus est, efficaciam rei non inferre Qualitatem corporis naturalis: cum illa etiam competat Deo & Angelis, imò animis hominum.
manifestissimam præbeat: Ita etiam Philosophus, qui, illa etiam præsuppositâ à Deo ter Opt. max. productâ natura, ex-
Si iustitia & sanctitas essent qualitates naturales: homo necessario & semper esset iustus & castus, ut de Angelis in genere non
inde veritatem colligere debet, ante omnia operam dare tenetur, ne corpus aliquod vel simplex vel compositum prætereundo, imperfectè ratiocinetur, sicque occasionem difficultatibus non facilè superandis satis apertam præbeat. Proinde nos quoque jam ἀνεξιβέστερον inquiremus de præsentē quæsitō: an scilicet initiō Qualitas sit peculiare corporis accidens; distincta ac à reliquis seorsim & peculiariter tradenda affectio seu proprietas. Pro cuius quæstionis negativâ tale proponimus dubium: Per quodcunq; res est efficax, illud est Qualitas corporis naturalis. Sed per sanctitatem & iustitiam res (ut sunt Deus & Angeli) est efficax. E, sanctitas & iustitia sunt Qualitas corporis naturalis. Conclusio hæc est ἀτρεπὸς ἀτοποτάτη, eò quod Deus corpus natura-

A 3

le dici dicam.

Fortitudo le dici planissimè nequeat, sicut & Angeli. Proinde in
Et potentia hâc legitimâ syllogismi structura, necessum est vel Ma-
eorum im- jorem vel Minorem falsitate aliquâ manifesta labora-
plâta bis re. *Minor non fallit*: siquidem negari nequit, *Angelos* per
omnibus in sanctitatem & justitiam (in quibus præcipuè imago Dei
cluditur. consistit, implantata creaturæ rationali, ut colligitur
Quamvis ex *Iob. 8, 44 Gen. 1, 27. Eph. 4, 24. Colos. 3, 10.*) sicut & i-
actio sit sē- per totius plam veritatem, quam priora duo supponunt, operati-
supposita ones suas omnes perficere, cum impossibile sit creatu-
men modus ram ullam, licet præstantissimam, & ex primævâ crea-
ut ita lo- tione generosissimam, immediatè per suam substanti-
quar, ratio am agere in operando. Deinde *Deum ipsum beatissimum*
ne nostri cō- quod concernit, sine omni absurditate dicere possu-
ceptus ritè mus, quod per sua æterna & omnipotentissima idio-
est ponēdus mata operetur. Quomodo dicimus, illum per suam
In Deo ju- stitiam, *san omnipotentiam* creasse totum hoc universum, per &
stias & re propter summam *misericordiam* illud conservare, & in
liqua non *τὸ εὐαγ* custodire: item per suum ineffabilem *amorem*
sunt Quali ac *dilectionem* latissimè curasse pro nostris peccatis in
tates pro- propriò Filio: per strictissimam immotamque *justitiam*
propriè sic di- contemptores finales sui & suorum æternis cruciatibus
ctæ: quia subicere. Ubi sanè respectu nostri unum idioma seu u-
sic essent ac- na proprietas discerni potest ab aliâ licet in se maneant
cidentia .na proprietatis, adeoque ratione essentia *τὸ ὑπόθητα* di-
quod est ab- conjunctissima, adeoque ratione essentia *τὸ ὑπόθητα* di-
surdum. cant: id quod patet ex diversimodè productis opera-
Aliàs darē tionibus; siquidem *justitia* quatenus justitia ratione
tur plures nostri abstracta, non creat aut salvat peccatores pœni-
essentia in tentes, neque *misericordia*, quâ talis, damnat incredu-
simplicissi- los & finaliter impœnitentes, licet in essentia divinæ
mō Deo, domiciliò unam constituent substantiam seu Existen-
quod est in tiam. Unde patet, vitium latitare in *Majore* propositio-
cōveniens. ne:

ne cū tamen videatur extracta ex Qualitatis Phy-
 sica definitione. Verū, antequam de verā ποιότητος de-
 finitione agam rem ab ovō quod ajunt, auspicabor,
 monstrando differentiam inter operationes rei spiritu-
 alis & quidem infinitæ, ac spiritualis finitæ, vel per se
 vel per accidens peculiariter subsistentis. Nam præsup-
 ponere necessariò debemus, actiones partim Deo infini-
 to & æterno tanquam spiritui simpliciter simplicissi-
 mo: partim Angelis, creatorem in simplicitate suam
 statim ob propriam subsistentiam ac essentialem
 subsequentibus; partim denique Animis hominum, ob
 separationē à corpore accidentalem obtinentibus sub-
 sistentiam, tribui & legitimè assignari posse. Ideo que a-
 ctiones harum rerum seu entium omnium ut præsup-
 positæ habentur, & tantū modus in omnibus tribus
 quærendus restat. Unde de Deo primū agendum.
 Quia autem Deus est absolutissimè & principalissimè
 primum ens, sequitur illum compositionem aliquam
 non agnoscere, quicquid etiam vel Photinianizans Cal-
 vinista Cunradus Vorstius, vel alij aperti Photiniani per
 inevitabiles ἀντιλογίας ineptiant. Proinde sic argumen-
 tor: Quicquid nullam planè agnoscit compositionem
 realem & Physicam, seu etiam hyperphysicam, vel æ-
 vum vel tempus necessariò præsupponentem, illud me-
 diantibus Qualitatibus agere nullò modo potest. Sed
 Deus nullam planè agnoscit compositionem realem &
 Physicam, sed etiam hyperphysicam, vel ævum vel
 tempus necessariò præsupponentem. E. Deus median-
 tibus Qualitatibus agere nullò modo potest. Major
 constat: quia omnis compositio vel ex materiâ & for-
 ma, vel ex substantia & accidente (reliquas divisionis

Proprietates non nisi
 in latiori si-
 gnificatu at-
 tribuuntur
 Deo: cū ac-
 curatè si sis
 mātur, sine
 accidentia
 vel propria
 vel commu-
 nia. Recti-
 us ergo de
 Deo loquen-
 tes voca-
 mus idio-
 mata essen-
 tialia con-
 stituentia;
 nullò autē
 modo conse-
 quentia, si
 de Dei in-
 tima essen-
 tiā loqua-
 mur.

Resp. i.
 De operati-
 onibus ipsi-
 Dei sine
 Qualitati-
 bus ullis.
 Argumen-
 tum. i.

Deus est in
 speci: eternitates

Angeli & a- species Metaphysicas & Transnaturales lubentes omit
nime homi timus, cum nihil faciant ad presentem controversiam)
num extra requirit qualitates & in corporibus naturalibus, & in i-
corpus con- plis Angelis, si eorum operatio attendatur. Et contra
stituta, sicut omnis Qualitas tanquam accidens (essentialis autem
in avo: cor- constituens Qualitas est implicatio contradictionis)
pore autem praequirat aliquam substantiam, in qua *partim* susten-
naturalie tetur, *partim* etiam ex qua operationes suas producat
sunt in loco & exerat. *Vbi ergo* mera est substantia sine omni acci-
& tempore dente inhaerente generaliter sumt o, ibi etiam non po-
physice con test esse qualitas, & multo minus qualitas Physica &
sideratis. realis. Subsumo: Atqui in operationibus Dei imme-
diatis mera est substantia sine omni accidente inhaerente generaliter sumt o. E. in operationibus Dei immediatis non potest esse qualitas, & multo minus Qualitas Physica & realis. *Major* est evidentissima: quia omnis Qualitas vel Transcendentalis vel praedicamentalis est distincta ab eo, cuius est Qualitas, adeoque semper perpetuoque inhaeret, & substantiam a se distinctam praesupponit. Porro: *Vbicunq;* est actio entis, & tamen nullum accidens inhaesivum, ibi immediate ipsa substantia operatur, sine omnibus in auxilium vocatis inhaerentibus accidentibus. Sed in Deo & apud Deum est actio entis, & tamen nullum accidens inhaesivum. E. in Deo & apud Deum immediate ipsa substantia o-

Potentia operatur, sine omnibus in auxilium vocatis inhaerenti-
Dei non po bus accidentibus. *Major* certissima est: quia actio ne-
test esse in cessario praesupponit agentem, qui si nulla ad actiones
Qualitate. assumit accidentia inhaerentia, adeoque ijs planissime
Sed necessa- caret, sequitur quod *αμεσως* per infinitam suam & im-
ri est in sub mensurabilem agat potentiam seu substantiam. *Minor*
stantia: ali etiam

etiam extra controversiam vera manet: nisi Deum aut
 Ens imperitè neges, aut ejus operationes: cum tamen
 effecta à Deo vel ἀμείσως vel ἐμμέσως profluentia palpa-
 re queamus. Et quod Deo nullum accidens inhæsiuum
 insit probamus: Quicumq; absolutè à nullò est, illi etiam
 non sunt assignata accidentia inhæsiua. Sed Deus ab-
 solutè à nullò est: E. Deo etiam non sunt assignata ac-
 cidentia inhæsiua. Major exinde est clara: quia acci-
 dentia inhæsiua ad unum omnia præsupponunt sui com-
 productionem & concreationem: eò quod substantia
 omnis naturâ prior sit suis accidentibus, rem perficien-
 tibus, nobilitantibus & absolventibus. Ubi autem ali-
 quid est naturâ prius & posterius, ibi necessariò impor-
 tatur finitum & creatum, quando scilicet creator pro-
 duxit substantiam, & ne sui similes infinitos (quos in a-
 ctuali subsistentiâ ipsa natura remouet) daret, compro-
 duxit simul finitatem atq; accidentia reliqua. Vbi er-
 gò portò est accidens inhæsiuum, ibi est finitum, & cre-
 atum per inuictam & perpetuam veritatem: quæ o-
 mnia de Deo dici nequeunt. Minor constat: absolutè
 primus non agnoscit priorem à quò formetur vel fa-
 ctus sit, nisi manifestè lubeat, & rusticè simul implica-
 re. Et sic demonstratum est agere Deum, & tamen non
 indigere accidentibus sibi inhærentibus in illâ ipsa a-
 ctione, consequenterq; illum Quantitatis Physicæ
 vel Metaphysicæ & Logicæ (licet illa saltem hîc atten-
 datur) capacem vel compotem esse nullò modo posse.
 Deinde quod attinet Angelos, certum est, illos tanquam
 puros spiritus corpori contradistinctos, quietos semper
 non esse; sed usque operari ac perficere id, ad quod ef-
 ficiendum Creator eos ordinavit ac dimisit. Quia ergò

ds enim ac-
 cidens esset,
 quod est ab-
 surdum.
 Metaphysi-
 ca quoq; ac-
 cidetia ma-
 nent vera
 accidentia
 realia, di-
 stincta à
 substantiâ:
 nisi quod
 generalius
 perpendant
 Ens, non tã-
 tum corpus
 naturale.
 4.
 NB.
 Infinitum
 actu tan-
 tum unum
 est, Deus
 nempe Trin-
 unus.
 Resp. 2. de
 Angelis, in
 actionibus
 suis Quali-
 tates, licet
 non purè
 physicas, re-
 quirentib9.

B operan-

Operantur, quæritur an immediatè per suam substan-
tiam, an verò mediantibus ac intervenientibus Qua-
litatibus quibusdam (licèt non merè physicis, sed
γενικῶς & ratione βάσεως realibus) seu accidentibus?
Priorem considerationem falsò ipsis tribui, & posteri-
orem acceptandam esse hóc patebit argumento;
Ratio. Quicquid est finitum, creatum, & suò modo composi-
tum ex substantia & accidentibus, illud quando ope-
ratur, immediatè per substantiam suam agere non pot-
est. Sed Angeli seu Intelligentiæ sunt finiti, creati &
Compositio hinc opposi-
ta est Sim-
plicissimo, suo modò compositi ex substantiâ & accidentibus. E.
non spiri-
tui simplici
ter: eò quod
spiritus op-
positus cor-
pori & sic
simplex, cõ-
positionem
aliquam ex
substantiâ
& acciden-
tibus (nisi
velis omnè
spiritum in
finitum di-
cere) admit-
tere queat,
licèt non pu-
rè & crassè
physicam,
que est ex
materiâ &
forma pro-
priè sic di-

Major est
satis roborata ex prioribus: quia aliàs Finitum omnem
compositionem exueret seu omnem finitudinem, cum
tamen finitum finitè operetur, & sic præsuppositâ sub-
stantiâ ἐμμέσως, accidentibus & jivantibus scilicet ac-
cidentibus, effectum producat; nisi aut frustra ei acci-
dentia attributa dicas, aut his præsentibus illud non
uti, quorum utrumque ἀτοπov. Minor est planissima;
cùm etiàm ex sententiâ Philosophi Intelligentiæ ad
motum orbium à primò Ente deputatæ sint (licèt fal-
sò, ut alibi invictè ostendimus, & suò locò uberius o-
stendemus) ac ordinatæ; & ex Pl. 104, 4. satis manife-
stum habeatur, Deum ter Max. laudandum in secula,
facere Angelos suos Spiritus, & Ministros suos flammam ignis: Itè
ex Coloss. 1, 16. agnoscatur in λόγῳ eterno condita esse universa, in
rè & crassè cœlis & in terrâ, visibilia & invisibilia, thronos, dominationes, prin-
cipatus ac potestates. Quibus verbis Angelorum creationem in-
quæritur, qui non videt ex cõtextu & his ipsis verbis, is nihil
videt. Et tantùm quoq; de Angelis constantibus suis ac
cidentibus & qualitatibus realibus, licèt nō merè phy-
sicè se habentibus, ut postea dicitur. Animum demum hominis
quod

quod attinet, illa duplicem habet respectum: vel prout
 forma est, informans actum materiam, eam perficiens &
 suis nobilitatibus instruens vitalibus: vel prout $\epsilon\tau\sigma\upsilon\mu\beta\epsilon\beta\eta\kappa\omicron\varsigma$
 extra corpus attenda, spiritus est à corpore separatus, &
 supernaturali ratione subsistens. Hoc & illo modo quā
 do in operationibus suis vel naturalibus (ratione vitæ,
 naturali cursu, licet non tantum naturali, data & con-
 celsæ per parentes) effectis & præternaturalibus atten-
 ditur, aliter dicere non possumus, quàm utrobique
 Qualitates aliquas requiri, nisi in absurdum antea di-
 ctum, finitudinis scilicet imperitam negationem, de-
 labi voluerimus. Quod tamen ita intellectum volu-
 mus, ut posteriorem subsistendi & operandi rationem
 ad Metaphysicam vel potius Theologiam nostram re-
 legemus, & priorem in Physicâ nostrâ retineamus; li-
 cet tunc effectus non veniat adscribendus tantum for-
 mæ seu animæ, sed toti composito, homini scilicet ra-
 tionali & intelligente anima tanquam formâ prædita.
 Hucusque etiam de Anima, quam in operationibus suis
 Qualitatibus non esse destitutam, quomodocunque
 etiam sumas, satis evidenter demonstratum est. Et si
 lubet, adde sequens argumentum: Quicquid præditum
 est facultatibus, illud in operatione adjuncto acci-
 dentium operatur. Sed anima humana, vel in corpore
 vel extra illud subsistens, prædita est facultatibus. E-
 anima humana vel in corpore vel extra illud subsistens,
 in operatione adjuncto accidentium operatur. Major
 est infallibilis: quia facultates propter operationem,
 justo tempore & loco instituendam, sunt data. Ubi ergo
 operatio, ibi si dantur facultates, mediantibus & interve-
 nientibus, illis facultatibus effectum producit: Etcōtrā, ubi
 facultates, ibi operatio si habetur, sit $\epsilon\mu\mu\epsilon\sigma\omega\varsigma$ per ipsas faculta-
 tes, & cōsequēter per Qualitates: quia facultates sūt Qualitates.

Resp. 3. de
 animis hu-
 manis in
 corpore &
 extra illud
 Qualitati-
 bus suis qua-
 libuscunq;
 præditis.

Scribonius
 Ramista
 ἰδίοσ υννεα
 σίαν facit
 speciem oc-
 cultarum
 qualitatum:
 cum tamen
 sit ejusdem
 cum iis la-
 titudinis p.
 12: vel ad
 minimum
 sub iis inclu-
 datur tan-
 quam singu-
 laria uni-
 versali.

Ratio.

Dicere enim facultatem propriè sic dictam in acciden-
 tium numèro, & tamen negare eam Qualitatem; est
vel accidens Substantiam facere, *vel* facultatem planè
 negare, quorum utrumque satis est incommodum at-
 que inconueniens. *Minor* non fallere potest: Siquidem
 potentia seu facultas vegetans, sentiens & rationalis
 semper adsunt, semperque manent in animâ, etiamsi
 omnes extra corpus non operentur: Cùm non omne
 quod adest operetur vel operari debeat, sed tùm demùm,
 quando *vel* legitima ad operandum adsunt organa, *vel*
 tempus idoneum ad operationes præstandas non
 adest, ut patet. Remanet ergò Animam quoque quali-
 tatem suam non rejecisse. Sed dicis: Non hîc quæri de
 spiritibus vel infinitis vel finitis, de quibus hætenus
 est dictum; sed de corporibus naturalibus, an nempe
 omne corpus naturale necesseriò agnoscat suam Qua-
 litatem? Scio: & ut hoc eò certius esset, dixi & pro-
 bavi, quod etiam omnes spiritus finiti Qualitatibus
 suis orbi esse non possint. Unde à minori ad majus,
 ita inferre volui: *Si spiritus* finiti, ut sunt Angeli & a-
 nimæ hominum, in suis operationibus adminiculò po-
 tentiarum seu Qualitatum (licet non per omnia purè
 Physicarum, quod meum negotium planè non impe-
 dit) operantur, qui tamen magis sunt simplices quàm
 corpora: sequitur quod multò magis hæc ad suas ope-
 rationes Qualitatem agnoscere debeant: cùm constet
 ex materiâ & forma propriè dictis. Sed verum prius, ut
 jam ostendimus. E. posterius quoque inconcussim ma-
 nere necessariò debet. *Et* ut jam ordine corpora natu-
 ralia breviter peragremus: de simplicibus dubium ali-
 quod suborietur non exiguum: quia enim *cælum* neque
 qualita-

Qualitas
passiva nõ
negatur ut
à materiâ
fluens, sed
antũ prin-
cipale hic
innuitur.
Ratio pro
Qualitate
omnium
corporum
in genere.
Inst.

qualitates primas seu simplices, nec secundas seu complexas & compositas agnoscit: verisimile videtur, illud planè nullam agnoscere Qualitatem Physicam. *Sed res plana fiet, si distinguamus inter Qualitatem naturalem generaliter, & elementarem strictè ita dictam. Quia enim non omne naturale elementare est, ut videmus in coelò & stellis coelo appositis, utpote quæ naturalia corpora omninò sunt, licèt non elementaria, seu ex elementis constituta: sequitur quòd (quia in causis ipsis res non procedit, dum scilicet naturale, ut latius, elementare quidem ut angustius sub se comprehendit; verum non contrà, vicissim elementare complectitur ipsum naturale ut latius angustius, seu generalius specialius) Qualitates coeli, si modò coelum ut corpus naturale nobis concedatur, naturales haberi omninò debeant, licèt elementares appellari nullò modo queant. Elementa porrò & Elementata seu ex elemētis composita & mixta corpora suis constare Qualitatibus, extra puto statum esse controversiæ, nisi aut elementa qualitatibus carere, aut ex ijs conflata, naturam suæ originis non æmulari absurdè quispiam dixerit. Idem de corporibus mixtis, animam seu potius anima facultatem, vel vegetantem vel sentientem vel rationalem superaddentibus, verissimum est, quamdiu operationes Physicas producere dicuntur. Hinc claudo totam rem sequenti argumentatione: Quodcunq; post Angelos naturales edit operationes, illud Qualitatibus Physicis carere non potest. Ratio est: quia qualitatibus accedentibus & intervenientibus effecta naturalia demùm producuntur. Sed omne corpus naturale post Angelos naturales edit operationes: Nisi causam in actu sine effectu*

Resp.

NB.

Ratio generalis.

Est in prima figura moralis. do clarè.

B 3

statuas

statuas absurdissimè. E. Nullum corpus naturale Qua-
litatibus Physicis carere potest. Ad finem observari de-
Differ. bet, doctrinam de Qualitatibus Physicam & restrictam
ad corpus naturale, non esse permiscendam cum ex-
plicatione absolutâ ejusdem Qualitatis, eaque Meta-
physica. Hinc patet Physico parum esse negotii in Qua-
litatibus Angelicis, vel animæ seorsim extra corpus
consideraræ, modò constet evidenter omne corpus na-
turale constare quoque sua Qualitate naturali licet
non elementari: nisi *partim* accidentia & proprietates
corporis mixti tantùm hîc ponderari dixeris, *partim*
etiam corpus aliquod naturale actu dari, quod tamen
naturales suas affectiones non agnoscat affirmaveris,
Ad objectio & sic corpus non corpus in se itè posueris. Ubi etiam il-
nem in initio lud oblivioni tradi non debet, quod ob dubiam *τὸν ῥεῖ*
oppositam. acceptionem, primum argumentum quatuor admit-
tat terminos: cùm in Majori putetur res naturalis; in
Minori verò res præternaturalis; Cùm tamen *Quali-*
tas definienda sit in veritate, per proprietatem cor-
Definitio poris naturalis, illud ipsum aptum reddentem ad
Qualita- operationes necessarias perficiendas. Ubi non opus
ris. est ut sensus hanc efficaciam semper deprehendant.

Sed finio, & Deo me gratum pro gratiâ ex-
hibita exhibeo.

Finis.

τὰ κατὰ

τα κατὰ συμβεβηκὸς προστεθέντα.

1. An gnarus Philosophiæ Peripateticæ tempus inutiliter perdat, si refutet Raméos.
2. An Aristotelicus, ut talis, sit pestis Scholarum & Ecclesiarum, gratiaque Dei excidat: vel proclivis sit ad hæresin.
3. An Dialectica seu potius Logica sit eadem cum Metaphysica.
4. An Lutherus *Scholasticos* simpliciter rejecerit.
5. An qui VVittembergæ, Peripateticè disputant, habeant tantùm opiniones de opinionibus opinabiliter.
6. An in officii Ecclesiastici actionibus, seu *concionibus* potissimū, nullus planè deprehēdatur usus Logices.
7. An *Dialectica seu Logica* (quia hæc duo non rectè scit distinguere Ramus) *Rami*, præ Philippi Erotematibus, ut lumen lucem in tenebris præferat ad intelligendam artem illam.
8. An sit contra simplicitatem Piscatoriam sacrarum literarum, vel aliàs ἀπλῶς vitiosum adhibere terminos artium ac disciplinarum Ciceroni ignotos, & ab ipsò nunquàm usurpatos.
9. An *de bono & malo* Entitativè sumtis, in alià disciplina philosophica possit disputari, quàm Metaphysicâ.
10. An Diogenes Platonis idéas, *mensēitates & cyathitates* rectè exploserit, sicq; abstractiones Metaphysicæ sint vitandæ.
11. An *Transcendentia*, quæ neq; in coelò neq; in terra usquã sint, possint per se dici supersticiosæ traditiones.
12. An Metaphysicæ concertationes sint de rebus planè nihili & non entibus.
13. An bonâ cum conscientia doctrinam Aristotelicâ, seu veram, sobriam & sanam Philosophiam possimus cum quibusvis comparare fabulis.
14. An

14. An semper & perpetuò affirmanti priùs incum-
bat probatio.

15. An verè pius abusum Disciplinarum & Faculta-
tum possit imputare ipsi veritati rei.

16. An ex Philosophia Raméa, si per omnia in Logi-
cis & Physicis tantùm debeat defendi, sequatur in
legitimâ consequentia *Calvinismus & Photinismus.*

ἐπίκεισις.

Nos cum Deò nostro, omnis veritatis, in omnibus
Disciplinis ac Facultatibus *partim* patefactæ ac inven-
tæ, *partim* adhucnum absconitæ, auctore & fonte primæ-
vò, sicut & verà Philosophia & Theologia manum sup-
peditante, *negantem* tuebimur sententiam de adpositis
εὐζητήσεσι universis, præter ultimam; cuius *affirmantē*
ad oculum in conflictu ipso dabimus probatissimam.

Diligite pacem & veritatem *Zach. 3, v. 19*; in quibus nos
servet Deus noster trinunus, benedi-
ctus in secula.

FINIS.

05 A 405

ULB Halle 3
004 208 560

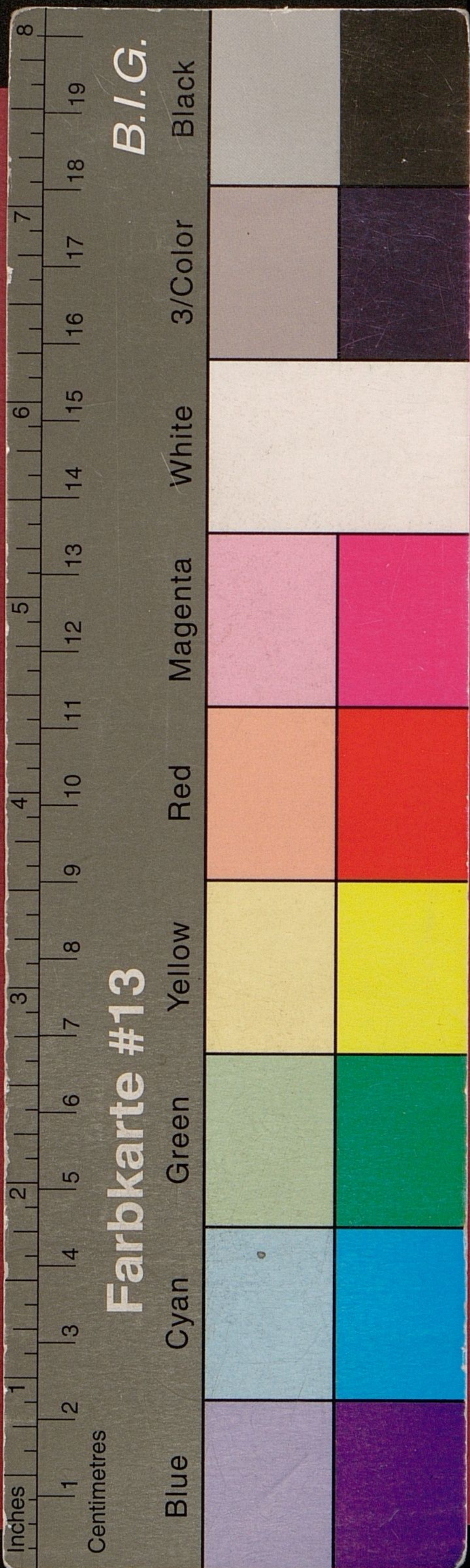
V017

36

DISPUTATIO DECIMA
Problematum ac Controversiarum
Physicarum Generalium.
De
QUALITATIS NE-
CESSITATE IN CORPORE
NATURALI.
Quam
Movente ac promovente Deo,
vero Servatore
PRÆSIDÈ
M. ZACHARIÀ FLOT-
VVEDELIO Brunsvigâ-Saxone.
In florentissimâ Academia Leucorea
Publicè ventilandam exhibet
DETHMARS BUSMANNUS
Cellâ Saxo
Ad diem 2. Decembris in veteri Collegiö, horis
antemeridianis.

WITTEBERGÆ
Exscripta typis Iohannis Matthæi,

ANNO M. DC. XV.

